

estat possible que moltes fonts que no s'haurien pogut aconseguir, ara és factible adquirir-les simplement per donacions que es fan a la fundació; donacions que no són sols de Mallorca. És el cas de la biblioteca Medinaceli, que si bé es troba a Madrid, una part d'ella ha vingut a Palma. La fundació no té com a fi únic el desenvolupament de la biblioteca, però el fet cert és que sí que és el més important.

En una de les sales de la planta baixa, petita però molt acollidora, s'hi exposa una vegada a l'any, per Nadal, una de les col·leccions probablement més valuoses i apreciades de la fundació. És el betlem napolità. Un conjunt

de 2.000 peces de betlem monumental construït durant l'època de màxim esplendor del Regne de Nàpols, el segle XVIII. És tanta la importància d'aquest conjunt que per entendre-la basta dir que només se'n construïren 7 jocs, que amb el pas del temps quedaren reduïts a 3; un es troba a Nova York, un altre a Roma i un tercer a Palma, a la Fundació Bartomeu March.

Malgrat que Llorenç Pérez, modestament, diu que «anem fent, a poc a poc, el que podem», la veritat és que avui la Biblioteca-Fundació Bartomeu March és un pilar bàsic per a la cultura mallorquina. □

que el seu nét, Carles March, en va agafar les regnes. Mallorca, per als March, havia esdevingut la terra de repòs i invertien, predominantment, en terres de conreu. L'únic vincle que ha unit els March a Mallorca al llarg d'un grapat de dècades ha estat el camp.

Ara, en canvi, la cosa és diferent. El grup March torna a mirar Mallorca amb interès i, bé que d'una manera prou discreta, el pes de la seva influència es deixa notar tant a la vida política com en la comercial d'aquesta terra. De fet, el renaixement del *verguisme* constitueix una temptació massa forta perquè algun il·luminat no hagi pensat en la possibilitat de posar-lo dempeus. Afortunadament no ha estat així. I m'après a dir-ho perquè la influència que pot exercir un grup totpoderós com és el March —cas que realment vulgui exercir-la, cosa que ignor— té

ELS DESCENDENTS D'EN VERGA TORNEN ALS ORÍGENS

La petjada dels March a Mallorca

Després d'haver abandonat Mallorca, perquè es va quedar petita, els fills i néts de Joan March i Ordinas, el fundador de l'imperi, tornen als orígens, i inverteixen a l'illa.

Llorenç Capellà

Mai no sabran si Joan March i Ordinas odiava o estimava Mallorca. Possiblement estimava Mallorca i odiava els mallorquins. Els illencs són poc propensos a deixar Mallorca i quan ho fan, travessen la mar, caminen amb un ull mirant cap a baix per tal de no ensopegar, i mantenen l'altre fix a la llunyania, girat cap allà on besllumen que s'ha de retallar el perfil de la seva terra. March, en aquest cas, no era una excepció. Però, d'altra banda, no cal dir que els inicis novel·lescs de la seva carrera com a financer no foren un camí de roses. I a March —el March triümfant dels anys 40 els recorda els seus enemics— l'ofenia amb la mateixa intensitat que menyspreava el respecte adulator dels seus primers col·laboradors. S'allunyà d'ací, a més, per altres factors ben reals com són el fet que l'expansió incessant de les empreses que dirigia i el volum dels seus negocis requerien la seva presència a capitals d'un pes financer més sòlid que el que li oferia una terra decimonònica que, ni tan sols —tota vegada que s'havia instaurat la dictadura— li servia de trampolí per a les seves ambicions polítiques. Mallorca servia per morir i un mausoleu, al cementeri de

Palau de la Fundació March a Mallorca.

Palma, acull les seves despulles des de l'any 62.

Per aquell temps —l'any 62— March no parava esment a Mallorca. Es deixava caure, de tant en tant, pel seu palau situat al carrer del Conquistador i concedia audiència als vells amics de l'illa. March tenia, a Mallorca, la banca que porta el seu nom i una enorme influència que rarament emprava, estesa per tota la xarxa social. March, ho repetesc, contemplava aquesta terra amb una certa indiferència, i tal volta per això no va saber veure que el turisme en canviaria la faç social i econòmica en un batre d'ulls. Si el control de l'expansió turística hagués estat en mans del grup March, tal volta s'hauria evitat la balearització.

Però, en tot cas, no és hora de jugar a les endevinalles. Joan March, el grup March, vol enfortir les seves posicions empresarials i no va adoptar una decidida postura d'expansió fins

al seu abast tot un seguit de possibilitats subtils i igualment convincents, abans de recórrer al *punch* electoral que no defugia el seu fundador. El mateix Carles March —ben a diferència dels Albertos o de Mario Conde— refusa els protagonismes personals, tot mostrant-se un bon coneixedor de la idiosincràsia mallorquina. Tant de bo, no cal ni dir-ho, pregonàs als quatre vents el seu poder, i així podríem saber, amb un bon colp d'ull, quina és la seva presència real a Mallorca. Però, tal com porten els comptes, és força difícil descobrir per on es mouen els fils de les seves influències, i sobretot, la importància de cadascuna.

L'ombra de March sobre Mallorca, no té els entorns definits i és difícil saber-ne gruixa i amplària. En canvi, allò que es pot afirmar sense embuts és que els March serven la voluntat de retornar a la terra dels seus orígens, tal volta, a la recerca del temps perdut. □